

§ 18 zák. o ochraně cti si nevyhradila. Tím podle přesvědčení odvolacího soudu ztratila stíhací právo v dosud neukončené předmětné trestní věci.»

Tímto rozhodnutím krajský jako odvolací soud v Mor. Ostravě posta-

vil se zřejmě na široký základ § 18 zák. o ochraně cti a pronesl právní názor, kterým zasahuje i do obsahu ustanovení § 530 tr. z., který ustanoveními zák. o ochraně cti zůstal nedotčen. Vladimír Bláha.

Literatura.

Ernst Swoboda-R. Bartsch: *Das österreichische Allgemeine bürgerliche Gesetzbuch*, Wien 1941—42.

1. Systematické zpracování leží v dokončeném vydání před námi. Je to učebnice, rozdělená ve 4 díly. První tři z nich zpracoval profesor Dr. jur. Dr. rer. pol. h. c. Ernst Swoboda, přednosta ústavu pro sjednocení práva a SA Sturbannführer, jak je uvedeno na titulním listě, a obsahují celou materii občanského práva s výjimkou práva dědického. Čtvrtý svazek, jednající o právu dědickém, zpracoval honorární profesor senátní prezident mimo službu Dr. jur. Robert Bartsch.

2. Ernst Swoboda je nám znám především jako jeden ze zástupců německé univerzity při kodifikačních pracích na osnově neuskutečněného býv. československého občanského zákoníka. Sám na několika místech (212/II a j.) to zdůrazňuje. Jest znám hlavně jako znalec obligacího práva, jímž se obírá více než tři desetiletí, (předmluva k III.) a ve velkém Klangově komentáři zpracoval tyto partie: smlouvu darovací, schovací, půjčku, zápůjčku, smlouvu zmocňovací, nezmocněné jednatelství, versio in rem, § 1174 a kondikce (§§ 1431 až 1437). Proto také ve svém díle, které jako učebnice má rozsah značně zhuštěný, odkazuje vždy na svoje zpracování v Klangově komentáři.

a) Swobodovo zpracování nutno pokládati za právníckou událost. Je známo, že v rámci německé nacionálně-socialistické ideologie byla kulturní a politická historie lidstva analysována s hlediska rasového přehledně v Rosenbergově *Mythus des XX. Jahrhunderts*. Toto dílo načrtává jen základní rysy a v jednotlivých oborech přenechává vypracování specialistům. V oboru občanského práva můžeme pokládati za takové propracování Swobodův výklad občanského práva, který před námi leží. Rosenberg rozdělil jednotlivé historické prvky a osobnosti na skupinu nordickou (sem řadí na př. Ježíše, Kanta, Diokleciána, Danteho) a na skupinu asiatskou, chthonickou

(sem řadí na př. Pythagora, Macchiaveliho, Žižku z Trocnova), a vykládá a zdůrazňuje dějiny z rasových vlastností těchto osobností a zjevů. Stejně tak Swoboda rozlišuje právnícké učence na skupinu germánskou a skupinu židovskou a dokazuje na jednotlivých místech, že tam, kde duch občanského zákoníka nebyl pochopen, nebo byl zkreslen jeho vykladači, šlo o učence židovské (na př. Grünhut 213/II, Pisko 18/III, Unger 82/III, dále na straně 224/III při smlouvě zmocňovací).

Swoboda ukazuje na germánské prvky obsažené v občanském zákoníku a klade si za úkol dosáhnouti, aby »přednosti našeho zákoníka byly zakotveny i v budoucím (německém) *Volksgesetzbuch*«.

I jinak, zejména v obligacním právu, má Swoboda stálý zřetel k politickému vývoji a k příkazům národního společenství, jak o tom svědčí jeho výklady o náhradě škody a zejména celá kapitola o historickém vývoji pracovní smlouvy (300 až 308/III, avšak též 220/III u zápůjčky).

Jest tedy nutno Swobodovo dílo hodnotiti jako vážné dílo, psané z plného přesvědčení autorova.

b) Swoboda zdůrazňuje, že přednosti občanského zákoníka byly dosaženy hlavně tím, že vznikl v době předliberalistické, takže zásady liberalismu neměly na jeho obsah vlivu. Dále vysvětluje jeho přednosti tím, že tvůrce jeho, Franz von Zeiler, se řídil myšlenkami filosofie Kantovy. V celém svém díle dokazuje Swoboda opětovně podrobně tuto souvislost s filosofií Kantovou při jednotlivých ustanoveních.

c) Swobodovi byla přístupna i judikatura Nejvyššího soudu v Brně, a to jest pro nás velká přednost partií, zpracovaných Swobodou. Pro praxi jest učebnice Swobodova velmi vhodně použitelná právě pro neustálé odkazy a citace judikatury, a to jak předpřevratové, tak nové rakouské i býv. československé, a do podrobností jde Swoboda vůbec jen tam, kde jde o otázky nesporné anebo takové, ve kterých se může odvolávat na judikaturu. Od výsledků judikatury brněnského Nejvyššího soudu se

v některých otázkách odchyluje, jak ještě níže uvedu.

3. Roberta Bartsche praxe zná. Ve své partii o dědickém právu, i když si vytkl stejný cíl, totiž ukázati vhodnost úpravy, obsažené v občanském zákoníku proti tomu, jak jest látka řešena německým občanským právem, omezuje se jen na to, poukazovati na germánské prvky. Judikatury Nejvyššího soudu v Brně necituje.

Bartschem zpracované partie jsou vybaveny mnohem podrobnějším věcným rejstříkem než má Swoboda a mimo to rejstříkem norem, v němž jsou odkazy na jednotlivá místa, kde normy jsou komentovány.

4. Pro právní praxi obsahuje učebnice Swoboda-Bartsch v mnoha otázkách pozoruhodný přínos. V rámci recenze omezují se jen na nejzávažnější výklady.

a) Výklad zákonů:

Při použití § 7 obč. zák. zahrnuje Swoboda názor, že tento předpis opravňuje soudce v nedostatku možnosti analogie, aby rozhodl tak, jako kdyby sám byl zákonodárcem (jak výslovně jest ustanoveno ve švýcarském právu). Zákonodárce totiž není vůbec omezen, kdežto soudce vždycky bude omezen zájmy celku, jimiž se vždycky musí řídit.

b) Treuhänder:

Důvěrníky jsou osoby, jejichž úkol pozůstává v tom, aby vykonávali vlastní práva ve vlastním jméně, avšak v cizím zájmu (66/I). Důvěrník a náhradník (nepřímý zástupce) se od sebe podstatně liší. Důvěrník je nejen zmocněn, aby jednal za jiného svým vlastním jménem, jako je tomu u náhradníka, nýbrž je sám »nositel práva«. Důvěrnický (fiduciární) poměr zavazuje jej však při tom k určitému postoji vůči fiduciantovi. Není zapotřebí, aby důvěrník při tom současně splňoval nějaký sociální úkol, zhusta tomu však tak bude. Také při nové výstavbě Třetí Říše bylo široce použito institutu důvěrníka. — Pro vnitřní poměr možno použití ustanovení o příkazu a zmocnění (§§ 1002 a násl.) jenom velmi opatrně, neboť nutno neustále pečlivě dbáti zvláštností tohoto právního poměru.

c) Petitorní ochrana neplného vlastnictví:

Neplné vlastnictví (Mindereigentum) jsou práva na užívání cizí hmotné věci, a to nejen práva věcná, ale i obligační, zejména pacht, nájem, půjčka (210 až 212/II, 256/II, 284/III). Římské právo neznalo petitorní ochrany těchto práv proti třetím osobám. To však odporuje právnímu pojetí vzdělaného laika, tedy právnímu citu národa. Proč se má nájemník obracet na domáčího, aby jej bránil před zásahem třetí

osoby, a proč má žalovati nejdříve domáčího, nesplnil-li domáčí tuto povinnost na výzvání? Vždyť taková oklika je i procesně neekonomická. Vykládá-li se občanský zákoník podle svého ducha, tedy dojdeme k názoru, že odevzdáním pronajaté nebo půjčené věci se převádí neplné vlastnictví stejnou tradicí, jako by šlo o plné vlastnictví, a tím vzniká v ý l u č n é oprávnění podle § 354 posl. věta, a odejme-li třetí osoba věc neoprávněně, může býti žalována nájemníkem, pachtýřem nebo půjčitelem podle § 372 na vydání věci, ke které dotčený své právo měl.

Náš Nejvyšší soud v Brně setrval na opačné praxi plenárním usnesením Vážný č. 11.674.

d) Abstraktní obligace:

Swoboda zdůrazňuje, že občanský zákoník zahrnuje jakékoliv abstraktní (nekausální) obchody a zdůrazňuje, že právě tím je ve shodě s zdravým citem národa. Ukazuje to při zásadách knihovního práva (247/II, 324/II), totiž nutnost, uvést právní důvod k intabulační listině a nemožnost abstraktní hypotéky německého občanského práva, a dále to ukazuje u nemožnosti, aby obligační poměr vznikl bez právního důvodu (abstraktní dluh, 218/III, abstraktní uznání jako samostatný zavazovací důvod, 182/III). Zajímavé jest, že i vztah mezi »příkazem« a »plnou mocí«, kteréhožto obojí se vyskytuje ve skutečném životě vždy jen pohromadě (rozštěpení na samostatný pojem představuje abstrakci životu cizí a nezdravou), vykládá Swoboda tím, že vydání plné moci musí mít ve skutečném životě vždycky za základ nějaký hmotně právní důvod a nikdy se nevyskytuje ve formě abstraktní. Tímto právním důvodem zřejmě bude příkaz, spojený s některým jiným smluvním typem, buď se smlouvou pracovní, nebo se smlouvou o dílo, či smlouvou společenskou a pod.

e) Převody nemovitostí a jejich schvalování úřadem:

Touto důležitou otázkou zabývá se Swoboda jen na straně 248 a 249/II. Uvádí:

Smlouva o nemovitostech může i dnes ještě býti uzavřena ústně a vystavení intabulační listiny náleží jen k plnění smlouvy, i když jde o nemovitost, jejíž převod jest podroben úřednímu schvalování. Poněvadž však »splnění« u takových pozemků může býti žádáno teprve, když trhově smlouva se stane »účinnou«, tedy po schválení příslušným úřadem, musí nejprve obě strany, nebo jedna strana, o toto schválení žádati. Zdráhá-li se jedna ze stran smlouvu splnit, bude muset odpůřce žalovati na určení platnosti

smlouvy, neboť schvalovací úřad sám nemůže rozhodovati o civilně právní otázce platnosti smlouvy. Jestli ovšem schválení bylo již uděleno, není zapotřebí žalovati na určení, nýbrž na základě smlouvy ve spojení se schválením možno podati ihned žalobu na plnění, a tedy na souhlas ke vkladu.

Na straně 68/I upozorňuje Swoboda u norem mezinárodního práva soukromého (§ 33), že podle nařízení ze dne 23. ledna 1940 RGBI. I. str. 230 o nabývání nemovitostí cizinci v Ostmark a říšské župě Sudetengau neplatí ustanovení § 33 č. 2 obč. zák.

f) Vyvlastnění:

U § 365 ukazuje Swoboda, že pro území Ostmarky není zapotřebí dalších prováděcích zákonů a samotné ustanovení § 365 je dostačitelým zákonným podkladem a může být přímo aplikováno (215/II). V souvislosti s tím jest upozorniti i na výklad 158/III, že ustanovení § 1409 nelze aplikovati při nabytí vlastnictví takové originární povahy, jako se děje státním výsostným aktem.

g) Cenové předpisy:

Swoboda věnuje příliš málo místa důležitým problémům porušení cenových zákonů. Na straně 268/III uvádí jen, že »překročí-li prodávající nejvyšší přípustnou cenu, může kupec žádati náhradu. Obchod se stane neplatným u tržního zboží (tedy u zboží, které jest předmětem denního obchodu a má tržní cenu) jenom pokud přesahuje přípustnou cenu (rak. rozh. ze dne 7. VI. 1921, SZ III 62). To odpovídá praktickým potřebám a požadavkům obecného blaha a zpravidla z toho bude mít prospěch osoba hospodářsky slabší. Bude-li dodatečně úředně zjištěna příliš vysoká tržová cena nemovitosti, ztratí zpravidla účinnost celé právní jednání (RG z 30. I. 1941, Deutsche Justiz, 1941, str. 408).«

h) Náhrada škody:

V oboru otázek sem spadajících obsahuje Swobodova učebnice celou řadu nových námětů. Je tedy vhodno prakti na ně upozorniti.

Především jest to zásada, že povinnost k náhradě škody vzniká buď z poškození zaviněného a to zásadně a vždycky, anebo i z poškození nezaviněného při tak zvaném ručení za výsledek, což jest právní důvod nikterak výjimečný, nýbrž souřadný s povinností vznikající ze zavinění. Tato souřadnost obou ručebných povinností není ovšem ve znění zákoníka dosti zřetelně vyjádřena, přesto však ručení za výsledek není žádným ručením výjimečným. To umožňuje judikatuře, aby ve smyslu § 7 vybuodovala právo s porozuměním i v tomto

oboru a prosazovala ducha zákoníka. Může proto vykládati rozšiřujícím způsobem i ony předpisy, které stanoví ručení bez zavinění (poněvadž to nejsou žádné předpisy výjimečné), žádá-li takového výkladu »účel zákona« a mimo to může analogicky aplikovati takové předpisy, příkazuje-li to spravedlivé vyřešení jednotlivých skutkových podstat. Obvyklá hesla »ručení ze zavinění« a »ručení za výsledek« znamenají jenom meze široké a klikaté cesty, která vede od ručení ze zavinění v jeho nejryzejší formě s bezpodmínečným průvodním břemenem žalobcovým k ryzímu ručení za výsledek přes různé stupně ručení za ohrožení. Ostré ohrazení jednotlivých skupin není možné (70 až 73/III). Sem spadá i výklad § 1310 obč. zák. (81/III).

Velmi zajímavý jest důsledek, k němuž dochází Swoboda ze zásady, že co jest protiprávní, může být zakázáno. Uvádí (78/III), že šikanósní výkon práva ve smyslu § 1295, odst. 2 odůvodňuje nejen žalobu o náhradu škody post factum, nýbrž i žalobu z držovací, lze-li podle okolností bezpečně míti za to (§ 863), že v škodlivém počínání bude pokračováno. Swoboda pokládá tuto zdržovací žalobu za zvlášť důležitou pro odvrácení škody. Odporovalo by stěžejním myšlenkám zákoníka (§ 7) a rovněž tak národně socialistickému pojetí práva, kdyby soud musel ještě vždy vyčkávati, až škoda nastane (rak. rozh. z 8. února 1933, JBl 1933, 412 a ze 17. listopadu 1932, RSpr 1932, 232). Stejně tak u § 1330 obč. zák., kde judikatura Nejvyššího soudu v Brně důsledně popírá přípustnost zdržovacích žalob, dovozuje Swoboda z ducha zákoníka, že lze žalovati na to, aby se původce urážek v budoucnu svého počínání zdržel (104/III).*)

*) Nikoliv u žalob zdržovacích, avšak v jině otázce, řídil se náš Nejvyšší soud stejným postupem myšlení v případě Vážný 18.079, na který jsme upozornili na str. 57/2-3 tohoto ročníku Právní praxe.

Pokud však jde o žaloby zdržovací, mající zabrániti vzniku škody, setrvává Nejvyšší soud na tom, že občanský zákoník připouští nárok jen na náhradu škody, nikoli nárok na odstranění stavu, z něhož škoda vzniká. Konkrétní příklad tohoto postoje byl judikován Nejvyšším soudem v rozhodnutí ze dne 12. září 1941, Rv I 924/41, Vážný 18.111. Šlo o případ § 858 obč. zák. Tento předpis ukládá v prvé větě výlučnému držiteli hraniční zdi nebo plotu povinnost udržovati je v dobrém stavu, bylo-li by se obávati, že otvorem vzejde sousedovi škoda. Jestliže soused ohradu, kterou nebyl podle zákona povinen zříditi, neudrzuje v dobrém stavu, takže otvorem může vznik-

Při § 1299 zmiňuje se Swoboda o ručení a dvo kátově (91/III). Advokát ručí za nesprávnou informaci, kterou dá o zákonných předpisech, jejichž znalost musí u něho býti předpokládána (GIUnF 3169), nesmí však býti přehlíženo, že advokát je jenom právním poradcem svého klienta, nikoli jeho opatrovníkem (rak. rozh. z 10. V. 1932. AZ 1932, 274). Nemůže stranu nutiti, aby proti své vůli něco učinila nebo opomenula (rak. rozh. z 5. X. 1932, Not. Z. 1933, 276).

Pokud jde o rozsah povinnosti k náhradě škody podle stupně zavinění, uvádí Swoboda (97/III), že nelze naprosto říci, že by v oněch případech, kdy se ručí bez viny, vždycky bylo možno uznati jen na náhradu damni emergentis. I v těchto případech může jíti o úmyslné nebo hrubě nedbalé poškození a bude věci poškozeného, aby tyto okolnosti tvrdil a prokázal jakožto okolnosti rozhodné pro důvod subjektivního rozšíření náhradní povinnosti.

i) Versio in rem:

Na straně 259/III upozorňuje Swoboda na zajímavé případy, kdy ustanovení § 1041 může býti vhodnou pomůckou pro dostižení

nouti škoda, je povinen tuto škodu nahraditi, není však povinen otvor (na příkl. celou plochu 1 pole oplocení mezi dvěma sloupky) zahradit, vždyť »ani původně nebyl povinen plot zříditi«. Není také povinen znovu postaviti ohradu ani její část, i když ji sám strhl. Stubenrauch, 8. vyd. 1902, u § 858 obč. zák. v pozn. 4, naproti tomu vykládá, že povinnosti znovuzříditi ohradu zcela nebo z části stihá majitele ohrady tehdy, je-li nebezpečí škody a to bez ohledu, zda byl povinen původně ohradu ze zákona zříditi. Andres v Roučkově komentáři uvádí, že zákon ukládá vlastníku pozemku opuze povinnost, postarati se o »nutné« (die nötige) uzavření jeho prostoru, to znamená jen tehdy, když toho potřeba vyžaduje. Nejzajímavější však je, že rakouský Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 4. listopadu 1903 GIUnF 2476 vyhověl žalobě proti sousedovi, aby tento znovuzřídil stržený plot (který po zákonu původně zříditi nemusel, avšak který přesto zřídil a potom odstranil). Žaloba byla odůvodněna hrozcí škodou. Rakouský nejvyšší soud žalobě vyhověl, vykládaje ustanovení § 858 obč. zák. již tenkrát v tom smyslu, že stanoví-li zákon povinnost k náhradě škody, je v tom obsažena i povinnost odstraniti stav, z něhož škoda může vzniknouti. Uvádí v odůvodnění: »Zákon ovšem nenutí vlastníka, aby zřizoval nově ohradní zeď tam, kde dosud nebyla, avšak kde již zeď byla, má zůstati zachována, vznikla-li by sousedovi jinak škoda. Není

plnění od osob, držících se v pozadí za »Strohmannem«.

Pokud jde o ustanovení § 1042 obč. zák., nesdílí Swoboda výsledek, k němuž dospěl náš Nejvyšší soud v plenárním rozhodnutí Vážný 10.632, podle něhož lze se domáhati náhrady nákladu, k němuž byl jiný povinen z jakéhokoliv právního důvodu. Swoboda zastává, že občanský zákoník právem omezil aplikovatelnost § 1042 na případy, kde jde o závazky, spočívající »přímo na zákoně«, tedy zejména o závazky alimentární.

j) Rozdíl mezi nájmem a pachtem:

Vymezení, kdy jde o pacht a kdy jde o nájem, bylo vždycky kolísavé. Rozlišování zůstávalo na rozdílu mezi pojmem »Gebrauch« (užívání) a »Fruchtgenuss«, »benützen« (požívání) v § 1091 obč. z. Swoboda 277/III našel, zdá se, dělítko skutečné spolehlivé, totiž »povinnost k provozování«. Najmu-li stroj, není to ještě pachtovní smlouva, neboť povinnost vrátiti jej v řádném stavu nebude splněna tím, že jsem stroj měl v provozu. Ovšem, najme-li si stroj švadlena, je možné, že provozem stroje získává i živobytí, přesto však nejde

důvod, proč omezovati zákonná ustanovení tak, že by sice částečně spadla ohradní zeď musela býti znovu zřízena, avšak celá ohradní zeď že by naproti tomu mohla býti odstraněna, vždyť otvorem nutno rozumět jenom »otevření«, t. j. celé nebo částečné zmizení ohradní zdi, jiný výklad by v sobě obsahoval rozpor. Je tedy zapotřebí dvou předpokladů, aby odůvodnily povinnost držitele ohradní zdi k jejímu udržování, totiž 1. došavadní trvání zdi, 2. a aby jejím otevřením pro souseda hrozila škoda.«

V tomto případě tedy starý judikát z roku 1903 je případnější než nový judikát z roku 1941.

Pokud jde o případ § 1330 obč. zák., trvá Nejvyšší soud v rozh. Vážný 11.916 a 13.318, že zdržovací nárok z tohoto zákonného ustanovení dovoditi nelze, nýbrž jen nárok na náhradu škody. Jen když právním důvodem jest skutková podstata § 10 zák. o nek. sout., totiž stane-li se závadné jednání v hospodářském styku, přiznává se zdržovací nárok podle výslovného ustanovení zákona proti nekale soutěži.

Tyto problémy občanského práva tedy jistě nejsou uspokojivě dořešeny a zdá se, že Nejvyšší soud postupně nastupuje cestu hovičí spíše účelu a duchu zákona, než došavadní praxe, která se omezovala na striktní výklad slov (viz shora zmíněné rozh. Vážný 18.079).

o pachtovní smlouvu, poněvadž schází nezbytná povinnost k provozu. Naproti tomu, najme-li si švadlena kvetoucí obchod od majitele, který na příklad ze zdravotních důvodů musí odejít na léčení na přechodnou dobu, pak je jasné, že má povinnost k řádnému vedení obchodu a tedy k provozu obchodu, aby obchod byl udržen v řádném stavu a v takovém mohl být vrácen. To pak je pacht.

k) Projednání a odevzdání pozůstalosti:

Bartsch ukazuje, jak dědické daně vznikly historicky z toho, že vrchní vlastník při lenním a poddanském zřízení srážel si z pozůstalosti svůj podíl (mortuar). Na místo vrchního vlastníka nastoupil pak stát (22/IV, 93/IV) z dřívější uzávery (Sperré) v zájmu zajištění podílu vrchního vlastníka vznikla účast soudu a celé projednací řízení v úpravě nesporného patentu a občanského zákoníka.

l) Darování post obitum:

Na straně 79/IV, č. 286 zdůrazňuje Bartsch rozdíl od římského darování mortis causa.

m) Nastoupení pozůstalosti bez odevzdání

projednává Bartsch na str. 108/IV a násl. (rozsudek o dědické žalobě § 823, konkurs, odevzdání jure crediti a vyřízení pro nedostatek jmění).

n) Srovnání rakouského a německého občanského zákoníka:

Nás především uspokojuje neustálé zdůrazňování, že rakouský občanský zákoník z roku 1811 v praxi vyhovuje lépe než novější moderní zákoníky a že i s hlediska teorie Swoboda doporučuje, aby jeho ustanovení bylo dbáno při případné nové kodifikaci v Říši. K tomuto výsledku dospívá Swoboda stále znovu a znovu, Bartsch při úpravě ujetí, resp. projednání pozůstalosti (též č. 349/IV a 357/IV). Pužman.

Po časopisech.

Německý národní zákoník.

Dotakem k původnímu textu, otištěnému na str. 124 a n. tohoto ročníku, přinášíme tento překlad:

Část první.

Základní pravidla národní životní pospolitosti.

1. Nejvyšším zákonem je blaho německého národa.

2. Německou krev, německou čest a dědičné zdraví jest uchovati čisté a chrániti. Jsou to základní síly německého národního práva.

3. Jakožto základ národní životní pospolitosti stojí manželství pod zvláštní ochranou právního řádu. Je třeba, aby se osvědčovalo jako dokonalé životní společenství manželů a sloužilo jako vyššímu cíli udržování a rozmnožování druhu a rasy.

4. Děti jsou nejcennějším statkem německé národní pospolitosti. V mládeži spatřuje strana i stát budoucnost německého národa.

5. Rodiče jsou povinni, vychovávat své děti v nacionálně-socialistickém duchu tělesně i mravně k službě národu. Strana i stát jim stojí se svými výchovnými a kázeňskými prostředky po boku.

6. Přirozené dítě je bez poskvrny. Má stejný nárok jako ostatní soukmenovci.

Budoucí matka má nárok na poskytnutí péče a ochrany.

7. První povinností každého soukmenovce jest, abv zasazoval plně své síly pro národní pospolitost. Každému soukmenovci je třeba zajištění možnosti života a rozvoje podle jeho úkolu v povolání a jeho výkonu. Jeho pracovní síla a jeho dílo požívají ochrany právního řádu.

8. Vlastnictví soukmenovce se uznává. Vlastník smí svého majetku na vlastní zodpovědnost užívat v rámci jeho národohospodářského účelového určení a v těchto mezích jím smí také nakládati.

9. Vlastnictví německé půdy zakládá zvýšené povinnosti vlastníka k správě a užívání ve prospěch věci.

10. Dědické právo ochraňuje k blahu rodiny a národa statky, jichž se zůstavitel dopracoval a zanechal. Opatření pro případ smrti požívají ochrany, pokud jsou s tímto cílem slučitelná.

11. Soukmenovci se mohou za účelem podpoření společných cílů sdružovati ve spolky, sloužící národnímu životu kulturnímu, pracovnímu a hospodářskému.

12. Úprava hospodářského života je podstatným předpokladem plné výkonnosti národa a zdravého soužití soukmenovců. Jako prostředek rozumného rozdělení statků se uznává smlouva.

13. Kdo převzal nějaký závazek, musí považovati za věc své cti, splniti jej i v ob-